

nserati se sprejemajo in velja  
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,  
12 " " " " 2 "  
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se  
cena primerno zmanjša.

#### Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana  
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo  
(administracija) in ekspedicija na  
Štarem trgu h. št. 16.

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.  
za pol leta . . . 5 " — "  
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.  
za pol leta . . . 4 " 20 "  
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan  
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna  
štej. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer  
v torek, četrtek in soboto.

## Pogled na deželni zbor kranjski.

(Konec.)

Ne! ni se končalo tako mirno, kakor bi se po predmetih, ki se tako izogibljejo vsake politike, utegnulo misliti. Kajti v deželnem zboru kranjskem sedi mož, zdaj sicer po smrti, ki mu je vzela — rekli bi — dve roki, dr. Tomana in dr. Costo, že skoro osamljen, a vendar ne upognjen, mož, s čegar zaslugami za deželo in narod se ne more meriti zdaj nihče.

Ta mož je dr. Bleiweis.

Po dr. Bleiweisu je dobila deželni zbor kranjskega letošnja doba tudi nekaj političen pomen, da! eminenten političen pomen. Med tem, ko so drugi govorniki večidel ostali v nižji sferi, drug družega zavračaje, je on vzdignil se više in segel do korenin vseh rev dežele, ko so drugi le zadržavali v propad dereči voz, skočil je on, siv, časti vreden starček, naravnost pred konja, ki pelje ta voz, in prijel ga za brzdo. Zgrabil je namreč sedanjo sistemo in sijajno dokazal, da je vse vpiranje, vse zaviranje, vse ustavljanje zastoj, dokler je ta konj — dunajska po pruski posneta sistema — vprežen pred avstrijski voz. Dokler ne bo ta razprežen in na njegovo mesto vprežen konj, ki se kliče federalizem, bomo šli vedno v stran, zadevali vedno ob kamne in padali v prekope, pri vsem tem pa se tako vozili, da ne bomo zmogli vozilnih stroškov in bomo prišli vsi na kant. — Dr. Bleiweis je odprl vsakemu oči, da lahko vidi, kam pelje sedanje dvojno gospodarstvo, državno in deželno, ki deželam dela dvojne stroške. Kako lahko, kako lepo, kako poceni bi bilo državno gospodarstvo na federalistični podlagi! Kako kratko pot bi imela vsaka reč! Koliko tisuč drago plačanih uradnikov bi v Avstriji odpadlo in vendar bi šlo vse nagleje, točneje in pravičneje! To bi bil ideal države, narodi srečni, blagostanje na vrhuncu. Ogromna večina avstrijskih narodov bi taki uredbi ploskala, le peščica ljudi, ki vlečejo od sedanje sisteme dobiček, bi se kislila držala, a ne dolgo, kajti poprijela bi se pametnejih nazorov in vdala se moči razmer.

Tako si mi mislimo dr. Bleiweisove načrte o srečni državi, vsaj smo do te misli prišli po njegovih govorih v deželnem zboru. Tudi v Štajarskem in Moravskem zboru so se čule enake besede. Da je šel dr. Bleiweis do jedra in dosegel tu glodajočega črva — to smemo sklepati po naglosti, s katero je deželni namestnik vit. Widmann prišel iz vladne luknje, kakor muren, če ga dregaš, in na vse ni mogel nič družega odgovoriti, kakor to, „da ustavo stresati je nevarno.“

Gotovo je bil dr. Bleiweis letos edini poslanec, ki je s svojo besedo dregnil — do Dunaja. S to svojo trditvijo pa nočemo nikakor v kot postaviti drugih narodnih poslancev. Bog

varuj! Vsi so krepko branili narod naš in potezali se za blagor dežele, marsikteri se je odlikoval v zavračanju predrznih nasprotnikov, vsi so stali vrlo za narodno reč kakor hrasti.

Kako pa nemčurska stranka? Nepopoljšana in slepa, kakor od nekdaj, je hodila za svojimi kolovodji ne brigaje se za drugo. Tako so bili vsi zopet nasprotni vsemu, kar je predlagala narodna stran, naj je bilo še tako koristno za deželo in brez vse politične sence. Letos so dobili med-se še mladega človeka, viteza Vestenecka, ki se je tako obnašal, da, če bi bili drugi poslanci nastopili njegovo pot, bi bila deželna zbornica postala sodnijska soba, kjer se sitni kmetje kregajo. Toda kaj briga to narodno stran! Naj ga uče njegovi tovarši deželnemu zboru spodobnega obnašanja. Samo k temu ne moremo molčati, kar se tiče njega in dežele naše. Vsak, kdor je poslušal obravnave zborove, je zapazil, da se je marsiktera seja prav po nepotrebnem raztegnila po Vesteneckovi krivdi, ki je večkrat sprožil osebno pričkanje. Čim manj govorjenja, tim prej se opravi delo. Seje deželnega zbora stanejo deželo lep denar, in ne motimo se, če trdimo, da bi bilo zborovanje vsaj nekaj dni lahko prej se končalo, da ne bi bilo takih ljudi v zboru, ki so seje nepotrebno raztezali s svojimi „govori“, pa tudi z govori drugih, ki — napadeni — so morali se braniti. Tedaj so se ti poslanci vrnili domú z zavestjo, da so deželo za več sto goldinarjev poškodovali, ktere mora plačati za toliko sej in dni, za kolikor bi bil lahko zbor prej končal svoje zborovanje — brez njih. Ali bodo te stroške povrnili deželi, ki še tako ne more shajati? Ali jih bo povrnila tista stranka, ki jih je v zbor poslala? Za škodo, ki jo taki nepremišljeni ljudje naredijo, bi morali biti pač tisti odgovorni, ki jih za svoje zastopnike volijo.

Še ene osebe bi imeli omeniti, katero je bilo v zboru večkrat slišati, namreč deželnega namestnika in vladnega zastopnika vit. Widmanna. Vladni zastopniki pri skupščinah navadno sami nimajo svoje barve, ampak so le trombe, iz katerih doni vladni glas. Zato tudi malokdaj govore sami iz sebe in navadno ne povedo nič novega. Kedar so izgovorili, kar imajo na notah, se vsedejo mirno, kakor so vstali, in najhujše debate jih ne spravijo iz kože. Deželni predsednik kranjski pa je zraven tudi kazal, da živi in se giblje z nenarodno stranko vred, in marsikaka beseda se je čula iz njegovih ust, kakoršne bi edino le kot vladni zastopnik ne izpustil, sploh: ni bil brez barve á la Dežman, bar. Apfaltrern, dr. Schrey in drugih; videlo se je, da ima s temi enak okus, enake misli do načel narodne večine. Ko bi bil on ob enem tudi poslanec, pač ni nemogoče, da bi bil skoz in skoz glasoval z nemčurji zoper narodnjake. Saj je znano, da pri mestnih volitvah je volilni list s kandidati une stranke

nesel na „rotovž“, se vdeleževal protinarodnih demonstracij itd. Ne čudimo se temu, omenjamo le v pojasnenje njegove obnaše v zboru.

Svoj pregled končamo tedaj z različnimi občutki vtisnjenimi nam po mirnem opazovanju vsega, kar se je v njem godilo. Vsako leto pa je trdneje prepričanje naše, da se ima dežela le od poslancev narodne stranke kaj boljšega nadjati, od nemčurjev nikdar. Gorje, če bi dospeli kdaj ti do večine!

## Deželni zbori.

Trinajsta (večerna in zadnja) seja 11. aprila. Poslanec Murnik poroča v imenu deželnega odbora o prošnjah občin Kresnice in Razdrto za privoljenje občinske priklade. Občini Kresnice se dovoli za l. 1876 pobiranje 80% doklade na vse direktne davke, da se s tem poplačajo stroški zidanja šole. Občini Razdrto pa se dovoli za poplačanje nekotikih stroškov za šolo na Ubelskem pobiranje doklade, katero ima vsaka izmed 91 hiš vasi Malo Brdo, Brezje, Veliko in Malo Ubelsko v letih 1876, 1877 in 1878 v letnem znesku 5 gl. 33 1/3 kr. plačevati, dalje v istih vaseh pobiranje 30% doklade na direktne davke za ista tri leta in isto šolo.

Dr. Bleiweis poroča v imenu gospodarskega odseka o vladni predlogi, postavi o obdelovanju ljubljanskega mahu; on stavi predlog, naj se postava kar „en bloc“ sprejme. Dr. Schrey bi rad imel, da bi se v nji bolj ozirjema na ljubljansko mesto; dr. Bleiweis mu na to odgovarja, da se je to tako že zgodilo, ker se je postava na drobno pretresala v nazočnosti znanih izvedencev. Ko je v specialni debati dr. Schrey še nek pristavek predlagal k § 42., se je postava sprejela po predlogu poročevalca.

O peticiji mestne občine Idrija za oproščenje od plačevanja deželne priklade za normalno-šolski zaklad poroča poslanec Dežman v imenu finančnega odseka in stavi predlog, naj se mestna občina Idrija, izvzemši rudnik, oprosti omenjene deželne priklade, toda le za leto 1877 in brez vse pravice na daljno oproščenje; dalje se naroča deželnemu odboru pozvedovati v razmerah tamošnje rudninske ljudske šole in o tem, koliko ima rudninski erár dolžnosti vzdrževati jo; o tem naj odbor poroča prihodnjemu zboru in sicer, če ni drugače, z načrtom dotične postave. — Pri razgovoru o tem nasvetu opomni poslanec Robič, naj bi se ozirjema tudi na to, da je idrijska šola svoj posebni zaklad imela; potem se odsekov predlog sprejme in odobri.

Dr. Poklukar poroča v imenu finančnega odseka o pogodbi z usmiljenimi sestrkami za strežbo in hrano v deželnih dobrodelnih napravah (v bolnišnici). Zbor pritrdi brez debate predlogom odsekovim, po katerih ima deželni

odbor nalog popraševati pri drugih deželni odborih in na podlagi njihovih poročil dosežati še cenejše pogodbe. V preteklem letu so deželo dobrodelne naprave stale 7400 gl.

Za tem sledé ustna poročila o več peticijah, ktera se sprejmó brez debate, le Vesteneck še ni sit govorjenja, marveč brusi vnovič jezik za to, da bi se postava o posilnem združenji občin pričela izvrševati; a zbor se za njegovo besedovanje ne briga.

Ker je že pozna večerna ura, se več peticij in resolucij prepusti deželnemu odboru, tudi letno poročilo deželnega odbora o svojem delovanji se ne prerešeta v zboru do konca, ampak le resolucije se mu podajo, da se ima po njih ravnati.

Predsednik vpraša, če ima kdo izmed poslancev h kakí točki poročila kaj opomniti. Oglasi se prvi poslanec župnik Tavčar k poročilu odborovemu o gospodarstvu s cerkvenim premoženjem, a ne stavi nobenega predloga; deželni predsednik vitez Widmann ga skuša pomiriti. — Vit. Langer stavi o dolenski železnici predlog, naj bi se deželni odbor pogajal z ogersko vlado o zvezi te železnice z ogerskimi železnicami. Temu predlogu pritrdi zbornica.

S tem je dnevni red pri kraju, deželni glavar vstane, se zahvali zboru za pridnost in delavnost v tej sesiji, deželnemu predsedniku vit. Widmannu za paznost, ktero je razodeval pri obravnavah in njegovo pomoč, in ko se je njemu v imenu zbora zahvalil dr. Bleiweis zlasti za neutrudljivo delavnost pri posvetovanjih v odsekih, sklene zbor z „živijo“-klici cesarju.

Deželni zbor tržaški. (Izv. dopis.) Peta in zadnja seja 13. aprila. Na dnevnem redu je zopet volilna reforma, ki hoče okolici vzeti bornih šest sedežev v zbornici in sicer se ta reč obravnava že v petič, ker dozdej ni mogla dotična postava nobenkrat prodreti vsled nevedeleževanja opozicije. Da bi pa zdaj prodrla, nad tem so vendar lahoni obupali, zato sam poročevalec Hermet predlaga, naj se reč odloži in naj se prestopi na dnevni red do prihodnje sesije, ko bodo sedeli v zboru novo izvoljeni poslanci. Ob enem zaupa pravičnosti in svobodoljubju volilcev ter se sklicuje na njihovo domoljubje, da bodo volili take zastopnike, ki bodo vneti za volilno reformo. Proti takemu dnevnemu redu govoré poslanci patrijotične stranke, posebno posl. Wittmann rekoč, da večina hoče vničiti manjšino in da tako sklicevanje na ljudsko domoljubje ni pošteno, ter nasvetuje, naj se dotične besede izpusté; ali ta nasvet pade z 11 glasovi proti 20 glasom in sprejme se dnevni red v smislu deželnega odbora. Sprejme se potem neka pogodba z laško vlado gledé sirotišnice in s tem se konča dnevni red. Na to poprime besedo deželni glavar, župan dr. d'Angeli in obžaluje, da več reči ni moglo priti na dnevni red zaradi kratkega časa, ki je bil odločen deželnemu zboru, zahvaljuje se poslancem in tudi vladnemu zastopniku za podporo (po vsi pravici; vide supra) in sklene zborovanje s trojnimi „Evviva“-klicem na cesarja. —

K temu poročilu naj pristavim le še nekaj besedic. Kakor se vidi iz navedenega, bila je letošnja sesija deželnega zbora tržaškega važna in osodepolna zlasti za okolico. Vidi se, da se gospodujoča stranka trudi, kako bi okolici vzela vse: zadnjo bilko neodvisnosti, vsako senco slovenske narodnosti. Za zdaj je prodrl le načrt o razširjanji mesta, ki ga bo vlada gotovo tudi potrdila, ali v prihodnji sesiji, ako

pri letošnjih mestnih volitvah zmaga lahonska „progresso“-va stranka, sprejme se gotovo tudi glasovita volilna reforma. Zato morajo Slovenci tržaški napeti vse žile, da se, ne le v okolici izvolijo sami pravi narodnjaki, ampak tudi, da v mestu ne zmaga ona stranka, ki hoče slovenstvo vničiti. Zadnja „Edinost“ je prinesla vvodni članek o pomirjenju Slovencev z vladajočo stranko, ali moti se naš list, če misli, da bi ona stranka le za las odstopila od svojih namenov proti okolici in Slovincem sploh; za nas Slovence pa bi bilo pogajanje s stranko, ki ima Avstriji nasprotné namene, tudi sramotno. Polit. društvu „Edinost“ pa se odpre veliko polje delovanja, ktero mora koj zdaj že pričeti, ako hoče, da bo uspešno pri prihodnjih volitvah.

K sklepu še nekaj o sedanjih okoliških zastopnikih. Kakor se vidi iz zgornjega poročila, pokazali so se vredni ljudskega zaupanja poslanci Nabergoj, Nadlišek in dr. Lozer s tem, da so zagovarjali pravice svojih volilcev; nasprotno interesom okolice se je vedel poslanec Burgstaller, mlačno in nemarno pa sta se držala poslanca dr. Muha in Sancin, kterima se še vredno ni zdelo priti v zbor, kedar so bila na dnevnem redu važna vprašanja ter sta vsa tri leta svojega sedenja v zboru pridno molčala. Okoličani, pozor!

## Politični pregled.

V Ljubljani, 21. aprila.

### Avstrijske dežele.

**Skupni ministerski svet** 18. t. m., kteremu so predsedovali cesar, je trajal 4 ure. Konečno določbo pridržali so si cesar sami. Slabo znamenje za parlamentarično sistemo je, piše „Reform“, da parlamentarni ministri ne vedo, kaj početi in kako si pomagati, in se obračajo do vladarja. Razsodba cesarjeva ima se potem še pretresati v državnem zboru. Pa naj bo že kakor hoče, piše „P. L.“, to je gotovo, da obravnave se z začasnimi določbami ne bodo končale. Ni tedaj čuda, da se zopet govori o ministerskih premembah. Na Ogerskem sodijo, da ministerstvo Tiszavo mora odstopiti, pa ob enem trdijo, da drugo ministerstvo ni mogoče nego Tiszavo, če ga hočejo vzeti iz parlamentarične večine. Toda skušnja uči, da si vsako ministerstvo lahko pridobi zborovo večino, če ve le krepko in pametno ravnati. V Cislí, kakor se piše Bismarkovi „Nordd. Allg. Ztg.“, ima začasno na krmilo priti birokratično ministerstvo.

**Dunajski** turški list „N. fr. Presse“ je nedavno objavil več vradnih poročil, kterih namen je bil razdvojiti Avstrijo in Rusijo. Pa vradni listi naznanjajo, da prijateljstvo med vlado avstrijsko in rusko se ni omajalo in da naj se tistim listom ne veruje, ki trosijo nasprotna poročila po svetu.

Komur je Avstrija pri srcu, mora želeti, da bi temu tako ne bilo, ker razpor z Rusijo bi moral Avstrijo pokopati. A neka stranka si jako prizadeva, da bi sovražstvo napravila med Avstrijo in Rusijo in bi bila najbolj vesela, če bi se naši vojaki v zvezi s Turki bojevali proti Rusiji in kristjanskim vstajnikom. „Politik“ od 19. t. m. v vvodnem članku dokazuje, da sedanja politika Andrassyja mora napraviti vojsko med Avstrijo. Andrassy hoče kristjane zopet podvreči turškemu jarmu, Rusija pa svojih izročil ne more tako pozabiti, da bi hotela vtrditi vlado turško.

**Avstrijskemu** generalnemu konzulu je vlada srbska zaradi mačje godbe, ki so mu jo bili napravili 9. t. m., dala zadostenje, ki

ga je knez Wrede zahteval. Vradne „Srbske Novine“ pišejo: „Cvetno nedeljo se je pred stanovanjem avstrijsko-ogerskega generalnega konzula zgodila ostre graje vredna demonstracija. Ne zmenivši se za vnanjim vladam dolžno spoštovanje je neka druhal tam razgrajala z namenom, da bi razžalila zastopnika vlade avstrijske. Srbska vlada to ravnanje jako obžaluje ter bo vdeležnike postavno kaznovala, avstrijski vladi pa se daje zadostenje, ki ga je zahtevala.“

Preden se je to naznanilo natisnilo, izročilo se je generalnemu konzulu avstrijskemu, da ga je odobril.

**Baron Koller** postane neki višji poveljnik na Ogerskem, državno vojno ministerstvo pa prevzame prvi generaladjutant cesarjev, baron Mendel. Nekteri listi pa celo pišejo, da baron Koller postane predsednik birokratičnega ministerstva, ki ima namesto sedanjega Auerspergovega prevzeti vladino krmilo. —

**Ogerski zbor** se je 20. t. m. zopet odprl, in sicer brez ministrov, ki bivajo še na Dunaju.

### Vnanje države.

**Ruski** generalni konzul Karzov v Beligradu se ta teden poda na Dunaj in od ondod v Petrovgrad, da se z vlado dogovori, kako se mu je dalje obnašati.

**Bosenski vstajniki** so natolkli turške bašibozuke pri Bravski in pri Glamoci. 13. t. m. so po pet-urnem boju pri Risovcu zažgali turškim begom okoli 1000 hiš.

Govori se, da imajo vse vstajniške čete v Bosni enega samega višjega poveljnika, o kterem se pa le toliko vé, da ni rojen Bošnjak in da ne nosi opank. Biva neki v južni Bosni in namerava na eni strani zediniti se s Srbijo, na eni pa s Črnogoro.

V Hercegovini je Pavlovič zajel 12 turških batalijonov in Muktar-paša je na pomoč poklical vse Redife. — Starešina Matanović je iz Petrograda 17. t. m. skoz Zader potoval na Cetinje. Avstrijska vlada je v Šibeniku konfiscirala 50 centov smodnika. — V nekterih listih je brati, da so turški prebivalci vladi francoski in drugim vladam poslali pismo, v kterem jih prosijo, da naj se ne ozirajo samo na kristjane, ampak tudi na Turke in naj sultanu priporočé, da naj pametneje vlada. Podpisali pa se niso, ker se bojé, da bi jih zaradi tega ne preganjali.

Boji okoli Nikšić so bili hudi, pa Muktar-paša živeža vendar ni mogel spraviti v trdnjavo, ampak ga je popustil v presieški strelnici, 3 ure od Nikšić, potem pa se je vrnil v Gacko. Vstajnikov se je teh bojev vdeležilo okoli 14.000, med kterimi je bilo 7000 Črnogorcev.

Tudi v Bosni so se okoli Risovca Turki in kristjani te dni pogosto sprijemali. Vstajnikov je padlo do 280 mož; eden najbolj hrabrih vodjev, Bejnović pa je bil hudo ranjen. Vstajniki so se tam dobro vtaborili, Turki pa jih hočejo na vsak način zapoditi nazaj, ker bi se sicer vstane razširil po celem deželi. Golub namerava s svojo četo prijeti Grahovo. 700 Turkov ga je bilo prišlo pri Uncu, pa so bili od njega tepeni in zapodeni do Klamca. — Še bolj kakor vstajniki Turke tepe pomanjkanje in Muktar paša je v Carigradu sporočil, da naj mu kmalo pošljejo denarjev, sicer mu bodo lačni vojaki vsi pobegnili. Tudi vradniki turški že eno leto niso dobili nič plače. Sultan je sicer poslal k denarnemu ministru po denarje, pa vojni minister od njega

ni prejel solda in ljudje se poprašujejo, kam da so ti denarji prešli.

**Iz Beligrada** se naznanja, da so se obravnave z Rističem, ki je imel osnovati novo ministerstvo, razbile, ker Ristič ni hotel prevzeti nobene odgovornosti. Eni pa pravijo, da so se razbile zato, ker je bila Rističeva stranka kriva avstrijskemu generalnemu konzulu napravljene mijavkalice. Glavne razsajalce so že pozvedeli in postavili pred sodnijo.

**„Italijanska naznanila“** poročajo, da so se obravnave med papežem in vlado Španjsko za nekaj časa odložile. Vlada pravi, da sprejme konkordat od leta 1851 razun 1. člena, ki govori o verski edinosti. Papež so kralju neki pisali in opomnili ga, da je obljubil sprejeti konkordat in varovati versko edinost.

„Capitale“ naznanja, da hoče vlada s cerkvijo jako trdo ravnati. Škofje, ki se ne bodo ravnali po novih postavah, ne bodo več dobili vladinega potrjenja in od takih škofov imenovani fajmoštri se ne bodo smeli vmeščevati. Čudno je, da je omenjeni članek zagledal beli dan kmalo potem, ko se je pruski poročnik vrnil v Rim.

## Izvirni dopisi.

**Iz Idrije,** 17. aprila. Minulo je že skoraj pol leta, odkar nam je pograbila nemila smrt našega spoštovanega cerkvenega organista gosp. Jožefa Gnjezd. Privolil mi bode gotovo slavni „Slovenec“ prostorček, da kaj več o cerkvenem petju in godbi priobčim. Kar tiče naše cerkveno petje in godbo, se zamore reči sploh, je malo cerkvá na Krajskem, ki bi imele tako množico mladih moči izurjenih v petju in godbi, da bi se posebno o praznikih pri deseti sv. maši tako zanimivo petje z goslimi spremljavano in z orglami vred razlegalo. Zato pa je tudi nam bilo posebno težko pri izgubi talentiranega gosp. Gnjezde, ko se je preselil na drugi svet. On sicer, po pravici rečeno, ni bil ravno posebno marljiv na polju petja in godbe; ali kar se tiče talenta, imel ga je toliko, da ga kranjska dežela ne premore njemu enacega. Škoda, da je bil pijači vdan in da ga je toraj poklicala roka božja tako hitro v večnost, čeravno bil je še le 35 let star. Da ni imel veselja do šole in sploh do napredovanja v muzikaličnih in pevskih rečeh, je utegnila pripomoči tudi preslaba plača, kakoršno je imel kot mestni učitelj glasbe in organist v farni cerkvi sv. Barbare. Imel je na leto 300 gld. plače in potem 60 gld. remuneracije od šolskega zaklada, ker je učil mladino na gosli po 6 ur na teden. Razpisana bila je precej po smrti njegovi služba, ali do danes se še ni več ko eden oglasil, in zdaj je zopet drugič razpisana in se tudi menda ne bo nihče oglasil, dokler plače ne povišajo. Med tem pa imamo namestovalca narodnjaka tukajšnjega učitelja gospoda Lavoslava Božiča, ki je zmožen godbe in orgljanja, da nam zamore v cerkvi pri sv. opravilih zadostovati; sicer pa bi moralo biti vse tiho. Ker nihče ne bode za tako majhno plačo hotel prositi službe, bi treba bilo, da bi se cerkveni ključarji na čelu z gosp. dekanom Jožefom Kogejem obrnili do c. k. rudarskega nadzornika s prošnjo za povišanje plače cerkvenemu organistu. Nadejati se je, da bode nadzornik Lipold rad storil potrebne korake za to potrebno reč.

**Iz slov. bistriške okolice,** 12. aprila. (Novi in stari okrajni sodnik.) Naš novi okrajni sodnik je gosp. Fr. Zorko iz Celja. Dobro nam bo došel. Če tudi nismo vajeni c. gospodov nam prijaznih, vendar se nadjamo, da Slovincem vsaj ne bo preočiten nasprotnik.

Tega o prejšnjem g. sodniku Kokošineku ravno reči ne moremo in tudi njemu samemu ne bi prišlo na misel javno trditi, da je slovensko reč v okraju kedaj pospeševal, pač pa je bil hud nasprotnik narodnih Slovencev, prijatelj nemčurskih kmetov, somiselnik Seidlove garde, in mali strah našega okraja. Volitve za časa njegovega vodstva (bil je pred novo razdelitvijo polit. okrajev predstojnik) bile so za Slovence vedno sitne in le temu, da zadnji čas je ta gospod miroval, se je zahvaliti, da je stranka slovenska zadnjikrat za mariborsko okolico štela 24 narodnjakov in 18 nasprotnikov, kar je preje zmiraj naopak bilo. Tudi so bili prej tukajšnji nasprotniki strastno sovražni Slovincem; nočemo za vse to g. sodnika odgovornega delati, to pa smemo trditi, da marsikaj bi se morda ne bilo zgodilo ali bi bilo saj imelo drugi izid, ako bi bilo znano, da prvi c. gospod v okraju je nad strankami. G. dr. Šuc in tudi deželni poslanec dr. Vošnjak bi marsiktero povedala zlasti o bistriški čitalnici, ktero je g. okrajni predstojnik pisano gledal, ker so kmetje radi zahajali v Sl. Bistrico in prejemale svete.

Od nas g. komisar pohvale ne pričakuje, naj mu dojde od druge strani! Naslov deželnega sodniškega svetovalca mu pa iz srca privoščimo, sosebno ker je bil res v obče zvesto delaven, ter mu želimo dolgo mirno pokojnino!

## Domače novice.

V Ljubljani, 22. aprila.

(*Knez in škof lavantinski*) mil. g. Maksimilijan Stepišnik so se 17. t. m. s prečastitim g. kanonikom Kosarjem, knez in škof krški, mil. g. Wiery, pa 19. t. m. peljali skoz Ljubljano v Rim, kamor se jutri 23. t. m. iz Gradca odpeljejo tudi knez in škof sekavski, mil. g. Zwenger, da se z unima vred poklonijo sv. očetu.

(*Knez in škof ljubljanski*) mil. g. Janez Kriz. Pogačar se 29. t. m. po končanem cerkvenem obiskovanju iz Vipave odpeljejo v Gorico, da se poklonijo knezu in nadškofu prevzvišenemu gospodu Andr. Golmajerju.

(*Kaj pomenja Auerspergova svečanost*) povedal nam je „turški list“, ki je skušal zagovarjati g. deželnega predsednika, ker se je vdeležil te slavnosti. Mi smo v njej videli le strankarsko demonstracijo, „Tagblatt“ pa pravi, da vdeležba pomenja „pritrjenje k idejam rodoljubnega pesnika in državnika, ki se hoče do zadnjega zdihljeja vojskovati s črnuhi in z njihovim prizadevanjem (?) poneumiti (!) ljudstvo“. „Turški list“ tedaj kar naravnost pové, da glavni namen ustavoverne stranke je „kulturna borba“, kakoršna razsaja na Pruskem, in pravi, da to je patrijotičen (!) avstrijsk (?) čin, „kterega si je sedanje ministerstvo zapisalo na svoj program“. — „Turški list“ nam je s to izjavo jako vstregel, ker zdaj vsaj vemo, pri čem da smo. Sicer smo slutili, da „kulturna borba“ je glavni namen tudi naše liberalne stranke, a nikdar bi si ne bili drznili trditi, da jo je ministerstvo sprejelo v svoj program, kakor piše „Laib. Tagblatt“ v štev. 89. Če je to istina — in „Tagblatt“ že mora vedeti, kaj piše —, potem pač res ni čudno, da se je g. deželni predsednik vdeležil Auersperg-Grünnovе svečanosti, a „turški list“ nam tudi ne bo zameril, da se ne damo brez ugovora na kole natikati.

(*Kaj?*) Kakor petelin iz gnoja na ograjo, kedar sliši kako kokodaskanje, je skočil „turški list“ nad „Slovenca“ in kriči nad njim, da si

je upal zgrabiti deželnega predsednika viteza Bohuslava Widmanna zavoljo njegovega vladnemu zastopniku nepristojnega vdeleževanja pri „Auerspergfeier“. Pobalinski list na koncu svojega zmerjanja pravi, da vladni zastopnik mora hoditi z liberalno stranko. — Kaj? Da, ali kje je pri nas ta stranka? Gotovo le pri nas, le Slovenci smo liberalni, nemčurji pa ne, oni so le lažnjivi liberalci, ki pod liberalnim kožuhom skrivajo parklje in verige za vse druge. In s takimi ljudmi naj bi hodil vitez Bohuslav, načelnik deželne vlade kranjske? Sicer pa dobro! Recimo, da „Grünnefeier“ ni bila politična demonstracija (kar je pa vendar-le bila) in da se je je vitez Bohuslav le zato vdeležil; evo! lepa prilika za-nj, da se umije. Drevi je v čitalnici slovesnost na čast českemu zgodovinarju dr. Palackiju, h kateri so vsi častilci njegovi povabjeni. Bomo li videli vit. Bohuslava, čegar „landsmann“ je dr. Palacki, med njimi?

(*Ščuvanje na slovenske profesorje*) piše „Sl. Narod“, je posebno priljubljen predmet ljubljanskemu „Tagblattu“, ki povsodi le policijo na pomoč kliče. Tako je tudi zadnjo soboto prinesel članek o naših srednjih šolah, v katerem se ljuti, da naši slovenski dijaki ne marajo posebno za prusijansko nemčenje. Ako pa slovenske profesorje krivi, da so nemškeje literaturi neprijazni, ker Auersperg-Grüna niso slavili, je to neumna denunciacija. Za nemško literaturo in nemške klasike je vsak izobražen Slovenec vnet in bode mladini le priporočal, naj se uči iz njih. Auersperg-Grüna pa ne štejejo niti sami nemški kritiki med klasike in kolikor se mi iz gimnazijalnih let spominjamo, niti ultra-Nemec profesor Heinrich ne pritruje g. Schafferju, ki je Grüna nad Schillerja ali poleg Schillerja povzdignil. Bedasto pa moramo imenovati denunciacijo „Tagblattovo“, ki je očital nekemu slovenskemu profesorju kot naglavni greh to, da je svoje učence vprašal, kdo je mej njimi Nemec. Vsak pedagog vé, da je to dolžnost učiteljeva, vedeti, kateri jezik je učencu bolj priučen. Sicer pa mi tako dobro vemo, da slovenski profesorji svojo dolžnost izpolnujejo, da smemo denuncijante in policijeklicalce „Tagblattove“ pozvati: na dan s fakti, kdor dolžnostij ne izpolnuje, za tega je disciplinarna preiskava. Brez te so pa denunciacije bob v steno, ker poleg vas ustavovernih biričev je še višje mesto. Jeden slovenski profesor g. Šuman je bil na tako golo denunciacijo premeščen; ali ko je korak storil, da gre k samemu cesarju, začeli so ga še ustavoverni ministerski šefi prositi in dali so mu mesto na prvej gimnaziji v celem državi, na akademickem v Beču. Ne gre baš tako „Tagblatt“.

(*Pravila za družbo sv. Vicencija*) v Ljubljani so poterjene. V nedeljo bo za srečen začetek sv. maša; 24. t. m. zvečer ob šestih se bo družba ustanovila v Alojzijevišču. Ta družba je v resnici krščanska in človekoljubna, nezmerno dobrotna za resnično ubožne po družinah in v velik prid zapuščene mladine.

(*Program „besede“*), ktero napravi drevi čitalnica na čast slavnemu dr. Palacky-u, se glasi: 1. Kwiatowsky „Slavnostna ouvertura“ po jugoslovanskih napevih; igra c. k. vojaška godba 53. polka pešcev nadvojvode Leopold. 2. Bendel „Svoji k svojim“, moški zbor s četverspevom. 3. Govor prvosednikov. 4. Majar „Tičica v gozdu“, četverspev, pojó gg. Meden, Drenik, Valenta in Sr. Noli. 5. Lujiza Pesjakova „Palackemu“, deklamuje gospica Podkrajškova. 6. Skravp „Staročeska“, poje moški zbor. 7. Beethoven, Kvintet za dve gosli, dve violi in

violončel; igrajo gospodje Müller, Schinzel, Förster, Stöckl in Stiaral. 8. B. Jablonsky, „Tri doby v zemi České“, deklamuje gospod Hanuš. 9. Stöckl, „Quodlibet po slovanskih napevih“, poje moški zbor s samo-, četero- in osmospevom; spremljuje glasovir in šestorka vojaške godbe. 10. Zajc, „Zadni čas Zrinskega“, igra vojaški orkester. — Po dovršeni besedi igra c. k. vojaška godba v prostorih čitalnične restavracije po sledečem programu: 1. Fantazija iz opere Donizettove „Lucrezia Borgia“ (za flauto). 2. „Prager Stammlätter“, potpourri od Komzaka. 3. „Frühlings Erwachen“, od Bacha za krilovko (Flügelhorn). 4. Reminiscence iz opere „Romeo in Julie“, od Gounoda. 5. „Wie schön bist Du“, pesem za krilovko. — Začetek ob poli 8. uri zvečer.

(V vodo padla) je bila 19. t. m. neka ženska pri šentpeterskem mostu. Nekdo jo je hotel z železnim mačkom potegniti na suho, pa namesto v obleko, zasadil ga ji je v lase, katerih ji je mnogo izruval. Dasi je veliko ljudi ob bregu šlo za njo, bi bila reva, ki je v obupnosti vila roke, gotovo utonila, da bi ne bila dva vojaka skočila za njo v derečo Ljubljano in jo izvlekla na suho. — Tudi v četrtek je padel nek deček v Ljubljano, pa ga je zopet vojak našega domačega polka z lastno nevarnostjo iz vode zlekel. Slava našim junakom!

(Letni shod in tombola) ima katoliška družba v nedeljo, 24. t. m., ob 1/2 6 zvečer v svojih prostorih v Virantovi hiši.

## Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na Štajerskem: Služba podučitelja ali podučiteljice v Sevnici (3r. š.) z 480 (360) in 50 gl. za stanov. do 25. aprila na kr. š. sv. Podučiteljska služba pri sv. Marku pod Ptujem (2r. š.) s 440 (330) gl. in stanov. do 30. aprila na kr. š. sv. Učiteljski službi v Dobjem in Št. Vidu pri Planini (okraj Kozje, (1r. š.) s 550 gl. in stran. do 26. aprila na kr. š. sv.

Na Goriškem: Nadučiteljska služba (oziroma učiteljska) v Križu (2r. š.) s 500 (600), oziroma 490 (500) gl. in stan. do 4. maja na kr. š. Učiteljska služba v Kviškem (1r. š.) s 400 (500) gl. in stan. do 4. maja na kr. š. sv. Učiteljska služba v Breginji (v okr. Tolminskem) s 400 gl. in s. do 30. apr. na kr. š. sv.

— Za zasluge v kmetijstvu bili so od štajarske kmetijske družbe s častnimi diplomami odlikovani: gg. učitelji v Ptui: Ferk, Robič, Kranjc, Kos in Schrei; premije v denarjih (10 gl. v sr.) pa so dobili: Poljanec (v Brezicah), Hribernik (v Dobovi pri Brež.) in Jezernik v Rušah.

— Nesreča. Iz Jesenic na Gorenjskem se nam poroča, da se je te dni tam pripetila nesreča. Posestnik K. je peljal orodje tako imenovanega „Ringelspila“ po vasi; konji se splašijo, zavijejo krog vogla neke hiše in tako

silno pritisnejo voznika ob zid, da ga je voz zmučkal in je bil revež na mestu mrtev.

Ravno od tam se nam poroča, da je star berač šel ob vodi, se spodtaknil ter padel v Savo in nesrečno smrt storil.

— „Jadranski glasovi“ se imenuje zbirka moških zborov in četerospevov, ktere je ravnokar zložil in na svetlo dal gosp. Ant. Hajdrih, pevovodja rojanske čitalnice pri Trstu in posvetil gospodu Fr. Cegnarju. Zbirka obsega: „Slava Slovincem“, zbor, „Mladini“, zbor, „Cerkvica“, „Pod oknom“, „Lahko noč“, „Slovo od lastovke“, četerospevi, „Jadransko morje“, zbor, „Nisem Nemec, dekle lepo“, „V tihi noči“, „Pri oknu sva molče slonela“, četerospevi, „Zagorski zvonovi“, „Mornarjeva tožba“, zbora. Zbirka, v Blaznikovi tiskarni krasno izdelana, se dobiva dozaj pri skladataelju v Trstu, cena ji je 1 gl. 50 kr., gledé na obširni obsežek gotovo nizka.

## Eksekutivne dražbe.

24. aprila. 3. Blaž Rust-ovo iz Olševka (2349 gl.) v Kranji. — 3. Jan. Vodnov-ega iz Gor. Vetrnega (2804 gl.) v Trzinu. — 3. Jan. Gogelnik-ovo v Ljubljani. — 2. Tone Kizar-jevo iz Jerman vrha (150 gl.). — 2. Marko Šmagelj-ovo iz Dul (458 gl.), oba v Krškem. — 2. Anton in Jan. Golij-ovo iz Ljubljane (4876 gl.). — 2. Fr. Ovek-ovo iz Kurje vasi (6000 gl.) v Ljubljani. — 2. Tine Zadnik-ovo iz Nemške vasi (850 gl.) v Ložu.

25. aprila. 2. Martin Bezek-ovo iz Bojenje vasi (4730 gl.). — 2. Martin Justin-ovo iz Draščice (3430 gl.), oba o Metliki. — 1. Mat. Zadel-ovo iz Juršič (672 gl.) v Bistrici.

## Umrli so:

Od 17.—20. aprila. France Hauptmann, dninarja otrok, 2 l., za škrofeljni. Jakob Pirc, delavec v predilnici, 63 l., za pljučnu oslabiljenjem. Marijana Dimnik, gostica, 38 l., za spridenjem krvi. Justina Valentinič, učitelja žena, 26 l., za vodenico. Polona Černič, babica, 58 l., za sušico. Avgustin Regali, branjevea in hišnika otrok, 7 m., za božjastjo. Marijana Sever, dninarjev otrok, 2 l., za škrofeljni. Frančiška Zupančič, delalceva hči, 6 1/2 l., za vodenico vsled vročice.

## Telegrafične denarne cene 21. aprila.

Papirna renta 63.50 — Srebrna renta 67.40 — 1840letno državno posojilo 105.50 — Bankine akcije 848 — Kreditne akcije 134 — London 120.65 — Srebro 103.90 — Ces. kr. cekini 5.70 — 20frankov 9.63 1/2.

\*\*\*\*\*  
**Gerti Nekrep,**  
 izdelovalka umetnih cvetlic (róž),  
 v gledališnih ulicah št. 43 v Ljubljani,  
 se priporoča prečastiti duhovščini,  
 vsem p. n. cerkvenim predstojnikom  
 in dobrotnikom za izdelovanje  
 cvetlic za cerkve, posebno šopkov za sveče  
 in oltarje, vencev za prapore in svečnike  
 in za popolne oprave ob novih mašah po  
 najnižji ceni. Tudi je vedno dobro založena  
 s cvetlicami in venci vsake baže do  
 najfinejših in vsako v cvetličarsko stroko  
 spadajoče delo se najbolje izgotavlja. (24-1)  
 \*\*\*\*\*

## Zobni zdravnik

med. in kir. **dr. Tanzer** iz Gradca

je zdaj v Ljubljani pri „Slonu“ v II. nadstropji sobna št. 34—35 in zdravi  
 v zobnem zdravilstvu in zobni tehniki

vsak dan od osmih zjutraj do petih popoldne.

Bival bo tu le 14 dni, tedaj se vljudno prosi, naj vsak naglo porabi ta čas. Njegovi ces. kr. privilegirani, salicilno kisli in dobro skušeni zobni pripravki: 1 steklenica antiseptične **ustne vode** 1 gold., 1 velika škatljica **zobne štupe** 1 gold., 1 škatljica **paste** 80 kr. in 1 paket **paste** 30 kr. — se dobivajo pri njem in gospodu Biršicu, E. Mahru in česarji Lud. Businaro v Ljubljani, pri gosp. Marinšku v Loki in v lekarni v Kamniku in Kranji. (25—1)

Pravi  
**Wilhelmov**

antiartritični antirevmatični  
**čaj za čiščenje krvi**  
 (čisti krv zoper protin in revmatizem)  
 je kot  
**spomladno zdravljenje**  
 edino  
 gotovo krv čisteče zdravilo.

S privoljenjem  
 c. k. dvorne  
 pisarne vsled  
 sklepa na Dunaji  
 7. dec. 1898.

ker je od  
 prvih  
 medicinskih  
 avtoritet  
**Evrope**

Vsled Nj. Vel.  
 Najvišjega  
 povelja zoper  
 ponarejanje zava-  
 rovano. Dunaj,  
 28. marca 1871.

z najboljim vspehom upotrebjavano bilo.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupa in odvrne iz njega po notranjem upotrebljevanju vse nečisto za bolezen nabrane reči; tudi je učinek gotovo vstrajajoč.

**Temeljito ozdravljenje** protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih bolezni, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščaj pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

**Posebno ugoden uspeh** je imel ta čaj pri zagnetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenci, silnem bolenji po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanji v želodcu, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močenji, moškem oslabiljenji, toku pri ženah itd.

**Bolezni**, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, ker on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico.

Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se terjane zastoj dopošiljajo, spričuje resničnost zgorej uvajenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchen-u. Zagorje, 5. aprila 1873.

Prosím Vas vljudno, pošljite mi prej ko mogoče po pošttem povzetju že enkrat mi poslanega antiartritičnega antirevmatičnega Wilhelmovega kri čistečega čaja. Ob enem Vam moram izreči najtoplejšo zahvalo, ker je že prvi paket moji ženi, ki trpi že več let za trganjem in zamašenjem, zelo pomagal in jo bo, kakor je upati, popolnoma ozdravil, ker sem že vsake baže zdravliva poskusil in se ni nobeno tako dobro skazalo. Ves vdani

**Ernest Zeynard**, tovarni uradnik.

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchen-u. Neutra, 23. aprila 1873.

Več let trpela sem že najstrašnejšo bolezen, trganje, da sem dobila rane na nogah, iz katerih je zelo veliko gnoja izteklo. Stotero hvalo za pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čisteči čaj, kterega mi je Vaša blagorodnost poslala meseca novembra 1872; ona dva paketa čaja sta mi vtolažila bolečine in me popolnoma ozdravila, kar z drugimi zdravili ni bilo mogoče; zato Vam pošljem še enkrat svojo priščno zahvalo; ta antiartritični antirevmatični Wilhelmov kri čisteči čaj sem tudi več bolnikom priporočila kot čaj za zdravje. Vam vedno hvaležna **Alojzija Döller**.

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchen-u. V Bukureštu, 21. maja 1873.

S pravim Wilhelmovim antiartritičnim antirevmatičnim kri čistečim čajem sem dosegel pri gospe grofinji Paraciovici, ki je z našim dvorom v ozki zvezi in zelo priljubljena, prav ugoden vspeh.

To gospo, ki je prej zelo trpela za trganjem v nogi, zdaj, kar rabi ta čaj, veliko bolj poredkoma napada ta bolezen in je tudi mnogo manj huda, ko prej. Ker se ta gospa po mojem svetu zdaj zdrži vna, se nadjam, da jo bom po nepretrgani rabi tega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistečega čaja popolnoma ozdravil bolezn. Prepričan o dobrem vspehu bom odslej ta Wilhelmov čaj povsod priporočal.

18—4 **Dr. Van Kloger**.

## Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen-u pri Dunaji ali v mojih po časniki navedenih zalogah.

**Zavitek**, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljn, s podukom v različnih jezicah 1 gl., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranji lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Francini; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Franc Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu O. Clementschich; v Prassbergu Tribuc; v Varaždinu lekar dr. Kalterju, lekarju.